

۲۰۱۶/۱۲/۲۸

بهاؤل ملک

شرح حال عبدالملک عبدالرحیم زی

در آثار نویسندگان

بخش چهارم

تاریخ و روزنامه نگاری افغانستان

نویسنده: حلیم تنویر

ناشر: انستیتیوت تحقیقات و باز سازی افغانستان در هالند

چاپ: مرکز نشرات اسلامی صبور، پشاور سال ۱۳۷۸

(صفحه ۱۳۴ ب. ب)

روابط بین الملل دوره محمد داود

محمد داود صدراعظم، قضیه پشتونستان را در سرخط روش کار خود انتخاب نمود و با امریکاییان نیز در هنگام مذاکره با ریچارد نکسن Richard Nixon حرفی از پسمانی و بدبختی مردم افغانستان بزبان نیاورده هیچ کمکی از امریکائی ها دریافت ننمود.

- ماه جدی ۱۳۲۲ ش / دسامبر ۱۹۵۳ م: قرار داد های تجارتي با روس ها امضاء گردید...

... ۱۲- حمل ۱۳۳۶ ش / ۲ اپریل ۱۹۵۷ م: هیأت خاص رئیس جمهور امریکا به کابل آمد و از روابط نزدیک افغانستان و روس ها، ابراز نگرانی نمود.

محمد ظاهر شاه و صدراعظم محمد داود که از روس ها تا حدی ناخشنود بودند، جهت تجدید نظر در دیپلماسی افغانستان، عبدالملک خان عبدالرحیم زی وزیر مالیه آن وقت را به واشنگتن فرستادند تا قرارداد های اقتصادی و امکانات تأسیس پروژه های انکشافی را عقد نماید. امریکا به خاطر نزدیکی با افغانستان در اعمار پوهنتون کابل همکاری نمود.

روس ها از نزدیکی روابط افغانستان و امریکا اظهار نگرانی نمودند. «طی دسیسه ای عبدالملک خان را به نام اینکه قصد کشتن محمد ظاهر شاه را داشت، توسط عبدالرسول خان رئیس ضبط احوالات دستگیر نموده و به زندان انداخت. زیرا وی یکی از افراد فعال کابینه داود بود که مخالفت زیادی در مورد روابط افغانستان با روسها ابراز می نمود». صفحه ۲۰۴ ب. ب

از بین بردن مخالفان

کمونیست ها سعی می نمودند با عملکرد های غیر مسئولانه و مخالف مصالح ملی و اسلامی افغانستان به اعمالی دست زنند تا

عبدالرحیم زی حین ملاقات با رئیس هیأت سناتوران امریکا، در کابل

از یک جانب محمد داود را منفور جامعه و منحنیث شخص مستبد و خود رأی معرفی دارند و از جانبی موجودیت مخالفان خود را تحت نام اداره محمد داود و جمهوریت جوان پاکسازی کنند. آنان در این برنامه جنایتکارانه خود اولتر از همه متوجه شخصیت های مسلمان افغان گردیدند که در اطراف و اکناف افغانستان دارای وجاهت و منزلتی بودند. از آنجمله:

انجنیر حبیب الرحمن: دومین رهبر حزب اسلامی نهضت جوانان مسلمان افغانستان که به اتهام فعالیت های نفوذی در بین اردوی افغانستان و تحریک صاحب منصبان اردو علیه

دولت به زندان کشانیده شد. وی به تاریخ ۲۷ اسد ۱۳۵۳ ش / آگست ۱۹۷۴ م. حکم اعدام را حاصل کرده و بدست گماشتگان کرملین به شهادت رسید. (رجوع کنید به فصل هفتم: تاریخ نهضت اسلامی افغانستان).

مولانا فیضانی: یکی از علما و مجتهدین برآزنده کشور و یکی از نویسندگان مشهور دری و پشتو مولانا فیضانی بود که با توطئه ای او را به نام دهشت افکن با مریدانش یکجا دستگیر نموده و بعد از محکمه اختصاصی نظامی به بیست سال زندان محکوم کردند. مولانا فیضانی که یکی از تجدد گرایان فکر در دین شمرده می شود با طرز دید خاصی برنامه های اصلاحی را پیشکش می نمود. در زمان حفیظ الله امین او را با جمله مریدانش بطور دسته جمعی به شهادت رسانیدند. مولانا فیضانی کتابی زیر عنوان (جهان اسلام در زیر تلسکوپ) نوشته است که از همه آثار دیگرش قابل ملاحظه و در خور ستایش است. هم چنان یکی از افراد روحانی شمرده می شود که در تظاهرات علمای افغانستان در مسجد پل خشتی سهم فعالی علیه رژیم داشت.

محمد سرور ناشر: یکتن از افراد و خدمت گذار افغانستان که همه سرمایه خود را در راه افغانستان و بازسازی کشور صرف نموده و شرکت سپین زر کنز و بندر قزل فعله که بعداً نام (شیر خان بندر) موسوم گردید را احداث کرد. او را به عنوان تفنیش شرکت ها و به بهانه اختلاس زندانی نموده و به هفت سال زندان محکوم گردید. زمانیکه حفیظ الله امین به قدرت رسید، برادرش عبدالله امین رئیس زون شمال افغانستان که زمانی مدیر قلم مخصوص ناشر بود، او را از زندان رها ساخت.

میر احمد شاه: یکی از جنرالان نظامی و مسلمان وزارت دفاع که نمی خواست به اوامر حیدر رسولی که بحیث لوی درستیز کار می کرد سر نهد، به بهانه پلان کودتا علیه جمهوریت با میوندوال یک جا دستگیر و برای مدت نا معلومی زندانی گردید. زمانیکه کمونیست ها به قدرت رسیدند در دوره خلقی به شهادت رسید.

محمد هاشم میوند وال: زمانیکه کودتا ۲۶ سرطان پیروز شد، اولین فعالیت کمونیست ها، تلاشی منزل محمد هاشم میوند وال در وزیر اکبر خان مینه بود. میوندوال به محمد نعیم خان که یکی از دوستان و رفقای قدیمش بود شکایت کرد. اما در این زمینه توجهی صورت نگرفت. در ۲۹ حمل ۱۳۵۴ ش / ۲۹ اپریل ۱۹۷۳ م. خبر دستگیری میوندوال به اتهام همکاری با خان محمد خان معاون لوی درستیز از طریق رادیو افغانستان نشر گردید که می خواستند علیه نظام جمهوری کودتا نمایند. در این توطئه

کمونیسست ها دست باز داشتند تا هر کسی را به نام تروریست و کودتا چی دستگیر نمایند و به زندان ها بکشاند. به همین جهت تعداد زیادی از سرمایه داران، نظامیان بلند پایه دولتی را که مخالف کمونیست ها بودند، از صحنه بیرون رانند. کسان دیگری را که نیز به این اتهام به زندان کشانیدند عبارت بودند از:

دگر جنرال عبدالرزاق سابق قوماندان عمومی هوایی، جنرال گلبهار خان، تورن جنرال نیک محمد خان سهاک، تورن جنرال محمد رحیم ناصری، دگروال زرغون شاه، دگروال سید امیر قوماندان عمومی مدافع هوایی، جنرال عبدالسلام ملکیار، دگروال کوهاث خان، دگروال محمد اکرم خان صاحب منصب هوایی، جگرن محمد هاشم کاموال، حاجی الله نظر هزار بز کوچی وکیل شوری، مولوی سیف الرحمن وکیل سابقه شینوار در پارلمان، سعدالله کمالی وکیل شوری، جنت گل غروال رئیس پشتیبانی تجارته بانک، حاجی الله گل و مولا گل برادران تاجر، حاجی حنان خاخی، محمد عارف شینواری، که تجارت ریکشا در کابل داشت.

قدیر نورستانی، هیأتی از پرچمی های بدنام برای تحقیق و شکنجه میوندوال تعیین کرد که عبارت بودند از: صمد ازهر، دکتور قطره، غلام رسول اتمر، عبدالله همکار، فاروق یعقوبی و نصرالله عمر خیل. این هیأت میوند وال را با بی عزتی و توهین و عذاب شکنجه نمودند. میوندوال در شکنجه گاه زیر خانه وزارت داخله تحت تحقیق قرار داشت. محمد اسماعیل فرمان رئیس مصوونیت ملی داود گذارشات جعل شده را به اشاره سفارت روس و کارمل به محمد داود پیشکش کرد و به اساس آن رتبه جنرالی را نیز اخذ کرد. میوندوال در زیر لگد های صمد ازهر هفت شبانه روز شکنجه کشیده تا اینکه به شهادت رسید. میوندوال یک روز قبل از شهادت به حالت کوما از زیر خانه وزارت داخله به زندان دهمزنگ برده شد که آن صحنه را عبدالملک عبدالرحیم زی که خود در آنجا زندانی بود، دیده بود. یکن از شواهد دیگر دکتور بالمکنداس رئیس طب عدلی پوهنتون کابل است. بعداً اقرار نمود که حتی در گذارش خود نیز نوشته بود: « معاینات اصولی محمد هاشم میوندوال عملی نگردید» و بیان می دارد که « تائید طب عدلی مبنی بر حلق آویز شدن میوند وال با زور و جبر اخذ گردید». صمد ازهر بعنوان یکی از جنایتکاران افغانستان قاتل میوندوال و عده دیگری از جنرالان در تاریخ ثبت گردیده است. متهمینی که به معیاد های زمانی زندانی گردیدند هر کدام با اعترافات که کردند، یگانه راه رهایی از شکنجه را همین اعترافات دروغین و تحمیلی میدانند که توسط روسها و کمونیست ها علیه محمد هاشم میوندوال توطئه چیده شده بود.

جنرال خان محمد خان، دگروال زرغون شاه، عارف ریکشا، دگروال سید امیر و مولوی سیف الرحمن را با دستان از پشت بسته به میدان تعلیمی چهار زره دار برده و در برابر دیوار ایستاده قرار داده، پوشش سیاه رنگی را بر سرشان انداخته با یک امر به تولى ماشیندار آتش گشودند و آنها را به شهادت رسانیدند.

یکن از محققین افغان در زمینه توطئه کودتای میوندوال و عبدالملک عبدالرحیم زی می نویسد که:

توطئه گرفتاری میوندوال مشابه به توطئه گرفتاری عبدالرحیم زی هژده سال قبل از آن است که داود قدرت حکومت را در دست داشت و تشابهات زیاد دیگری نیز موجود است:

- ۱ - عبدالرحیم زی و میوند وال هر دو شخصیت های شناخته شده و از دوستان نزدیک محمد داود خان بودند.
- ۲ - هر دو متهم به عمل کودتایی تحت الحمایه امریکا شدند.
- ۳ - هر دو بجز از یک راهپوری که دولت اخذ نموده بود، فیصله صورت گرفته است، اسناد بیشتری وجود ندارد.
- ۴ - میوندوال در زیر شکنجه جان داد وگرنه به قید عمری محکوم هم میشد. عبدالرحیم زی نیز ۲۳ سال زندان را سپری نمود.
- ۵ - با هر دو تن یک عده از جنرالان را نیز دستگیر نمودند.

پایان بخش چهارم

ادامه دارد

... یار زنده صحبت باقی

در بخش پنجم، عبدالحمید مبارز، تحلیل واقعات سیاسی افغانستان ۱۹۱۹ - ۱۹۹۶